

Eredményesen folyik a könyvtárak munkaversenye az olvasóforgalom és a könyvforgalom növelésére. A verseny egyben a tapasztalatcsere is szolgálja.

Mintaszerűen kidolgozott és részletes nyilvántartást vezetnek a tagkönyvtárakról. Több mint 20 fontos módszertani tankönyv, utasítás segíti a munkát.

A munka koordinálása más hálózatokkal és közös konferencia az eredmények tudományos elemzésére még a bolgár kollégák előtt álló feladat.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 7.k. 9.sz. 1973. p.530-535./

A tübingiai könyvtárak cím- és állományjegyzéke

A Tübingiai Egyetemi Könyvtár általános bibliográfiai tájékoztató eszközeit a folyóiratjegyzék és az intézeti könyvtárak állományjegyzéke mellett egy újabb kötetel gyarapította: a tübingiai könyvtárak cím- és állományjegyzékével. A kiadvány célja tudatosítani olvasóiban, hogy az egyetemi könyvtár egy nagyobb együttes szerves része, a környező könyvtárak egy együttműködő rendszerbe tartoznak.

Az előállítás módjának megismerése segítséget adhat másoknak is hasonló kiadvány előállítására: szabványosított, kódolt lejegyzések alapján számítógép irányította fényszedéssel készült. Ez könnyen lehetővé teszi az átdolgozott újabb kiadások megjelentetését.

/Informationen. Arbeitsstelle für Bibliothekstechnik, 1973.dec. 13.sz. p.37./

TÁJÉKOZTATÁSGÉPESÍTÉS, REPROGRÁFIA

A prágai Állami Műszaki Könyvtár automatizálásának előkészítése

A prágai Státni technická knihovnában /Állami Műszaki Könyvtár/ a számítógépes technikára való áttéréssel 1966 óta kísérleteznek. /Az első eredmények: a központi fordításnyilvántartás, az elkészült fordításokról tájékoztató bulletin, a szakkönyvtári-informatikai bibliográfiai tájékoztató gépi uton való megoldása, illetve előállítása./

1967-ben kezdtek hozzá a komplex automatizálási terv kidolgozásához. Ezen könyvtári szakemberek, rendszerelemzők és rendszerszervezők, programozók és technikusok dolgoztak és dolgoznak vállvetve. Az áttérés előkészítése öt szakaszra oszlik:

1. tanulmány-szintű előkészítés és a kidolgozott koncepció összevetése a könyvtár jelenlegi helyzetével;

2. az automatizált rendszer működésével kapcsolatos modell kidolgozása;

3. a modell rendszer-tervvé való továbbfejlesztése és fő funkcióinak kísérleti szinten történő vizsgálata;

4. a működtetési terv elkészítése és a programok kidolgozása;

5. a rendszer működésének megindítása.

1970-ig az 1-2.szakaszon jutottak túl. Az eközben elért eredményekből kitűnik, hogy az automatizálás csak akkor válthatja be a hozzá fűzött reményeket, ha

komplex módon valósul meg;

on-line működik;

a tárgyi feltárás kidolgozott osztályozó rendszerekre támaszkodhat.

1970 óta a Könyvtár komplex automatizálásával kapcsolatos munkálatok az "Állam információs politikájának programja" elnevezésű központi kutatási terv részévé váltak. A program megvalósítása érdekében - 1975-től - fokozatosan önálló számítógépi bázist építenek ki a szakmai tájékoztatás számára /a KGST országokban fejlesztett RJAD típusu, 3. generációs nagy teljesítményű számítógéppel az élén/.

A Könyvtár automatizált rendszere az alábbi alrendszerekből fog állni:

1. a hazai és a külföldi könyvek;

2. a hazai és a külföldi sorozatok;

3. a hazai és a külföldi folyóiratok;

4. a vállalati-üzemi irodalom;

5. az intern célokból készített szakfordítások;

6. tájékoztatás a hazai kutatási jelentésekről és disszertációkról.

A fenti alrendszereket keresztezi a nyilvántartó alrendszer. Az automatizált rendszer egésze és egyes alrendszerei a következőkre lesznek képesek:

általános információk nyújtása a feldolgozott információk forrásokról;

ágazati vagy iparági szintű tematikus információk nyújtása;

speciális információk nyújtása a használók meghatározott körei számára;

belső információk nyújtása a könyvtár működéséhez, irányításához és ügyviteléhez.

Az automatizálásra való előkészületek közben tekintetbe kell venni a könyvtár adottságait /az elhelyezés kedvezőtlen voltát, a be-
menetek lyukszalagra vitelének kényszerét, a menetközben történő át-
állást a régiről az újra, a személyi adottságokat/. Egyébként az át-
téréshez szükséges előfeltételi munkálatok máris folyamatban vannak.
Igy átalakulóban van a címleirási szabályzat, előkészületek folynak
az osztályozó rendszerek körül és a könyvtár raktári jelzetadásának
reformja is megindult.

/Technická knihovna, 17.k. 10.sz. 1973. p.265-270./

A könyvgyarapodás feldolgozásának automatizálása TESLA ARDIS rendszerrel

A pozsonyi Ústredna Ekonomická Vnižnica /Központi Közgazdasági
Könyvtár/ komplex automatizálási programja keretében a folyóiratcik-
kek indexének elkészítését lehetővé tevő automatizált eljárás kidol-
gozása után 1973-ban került sor a könyvgyarapodás feldolgozásának au-
tomatizálására, illetve annak gyakorlati kikísérletezésére. Egyelőre
párhuzamosan folyik az automatizált és a hagyományos feldolgozás. Az
előbbihez TESLA ARDIS rendszert használnak néhány új /a gyarapodási
napló nyomtatására, katalóguscédulák sokszorosítására, statisztikák
előállítására és a címleírások kumulálására kidolgozott/ programmal
kiegészítve.

A gyarapítási javaslatok begyűjtése és kijelölése, majd pedig a
beszerzési döntések meghozása a hagyományos módon történik. A megren-
deléseket lyukszalagra írják, a szalagokat ellenőrzik, kijavítják az
esetleges hibákat. A megrendeléseket hetente két alkalommal a számító-
központban mágnesszalagra veszik és tárolják. A beérkezett megren-
deléseket megfelelő programmal a szalagról törölni lehet, a ki nem
elégítetteket a számítógép hetente jegyzékeli. Lehetőség van az időn-
kénti sűrűtések automatizálására is.

A beérkezett könyvek hagyományos átvétele, jelzetelése és szere-
lése után következnek a feldolgozás /ezt nem a könyvről, hanem a könyv
címlapjának és kolofonjának repro-másolatáról végzik/. Az elkészült
bizonylatokból az adatokat lyukszalagra írják, majd a számítóközpont-
ban mágnesszalagra veszik, illetve tárolják. Ennek alapján hetente
egy alkalommal gyarapodási jegyzék készül, negyedévenként gyarapodá-
si statisztika. Hetente egy alkalommal a külön-külön végzett formai